

Framtids- och anpassningsprogrammet 2024 - Utveckling av barnskyddets anstaltsvård inom Österbottens välfärdsområde

Välfärdsområdesstyrelse 20.11.2023 § 274

Beredare Sjöström Pia-Maria
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 040 184 1597, fornamn.efternamn@ovph.fi

Barnskyddet har som uppgift att säkra ett barns hälsa och utveckling om det brister i omsorgen om barnet eller dess uppväxtförhållanden, eller om barnet själv allvarligt äventyrar sin hälsa eller utveckling. I första hand erbjuds olika former av stödtjänster i öppenvård. Omhändertagande av barn och placering av barn under 18 år utanför hemmet är sistahandslösningen när det är i enlighet med barnets bästa och andra stödformer inte har effekt. Välfärdsområdets socialarbetare ansvarar för att bedöma behovet av åtgärder inom barnskyddet och kan tillfälligt placera barn utanför hemmet via sk. brådskanke placering. Placeringen fastställs av förvaltningsdomstolen. Ett barn kan också, som en stödåtgärd, vara frivilligt placerat utanför hemmet i samråd med vårdnadshavarna och barnet självt (om det är över 12 år).

En placering utanför hemmet kan antingen vara i privathem (hos släkting, i familjevård eller professionell familjevård) eller på en barnskyddsanstalt. I allmänhet är familjevård att föredra, men det är inte alltid den mest lämpliga placeringsformen och det råder också brist på familjehem. I dagsläget är ca 50% av de placerade barnen i familjevård, målsättningen är att öka andelen till ca 70%.

I Österbottens välfärdsområde var i slutet av oktober 2023 ca 180 barn placerade utanför hemmet. Ca 50% av dessa var placerade i familjevård. I allmänhet är ungefär lika många svensk- som finskspråkiga barn placerade. Välfärdsområdet driver 4 barnskyddsenheter med sammanlagt 25 platser i egen regi (Gustavsro med tre olika enheter och Mäntykoti). Gustavsro har sammanlagt 18 platser, Mäntykoti har 7 platser. Samtliga enheter är finskspråkiga och belägna i Vasa. Åtminstone två av Gustavsros enheter har oändamålsenliga utrymmen och planen är att Gustavsros enheter på några års sikt ska kunna koncentrera verksamheten till Roparnäsområdet, där renovering av utrymmen planeras.

Under många år har det varit ett återkommande problem att beläggningsgraden på de egna barnskyddsenheterna har varit låg, för närvarande används 16 av platserna, 64%, och andelen har varit på samma nivå en längre tid. En placering utanför hemmet ska göras utifrån den lösning som är bäst för barnet och bedömningen har varit att placering på privata enheter varit mera lämpliga, ca 30 finskspråkiga barn är placerade på privata barnskyddsenheter. Ett placeringsdygn på en privat enhet kostar ca 350 - 450 €/dygn. Med full beläggning är den jämförbara dygnskostnaden på egna enheter ca 400 €/dygn, men p.g.a. den låga beläggningsgraden är den hittills i år över 600€/dygn. För att uppfylla anordnaransvaret behöver välfärdsområdet ha tillräckligt med anstaltsplatser i egen regi.

I och med att välfärdsområdet inte driver någon svenskspråkig barnskyddsenhet, är vården för de drygt 40 svenskspråkiga barn som är placerade i anstaltsvård i samtliga fall ordnade via köptjänst. Behovet av svenskspråkiga platser är störst i de norra delarna av välfärdsområdet.

Enligt välfärdsområdets strategi och framtids- och anpassningsprogrammet ska det dels ske en stor satsning på förebyggande arbete, tidigt stöd och öppna och halvöppna vård- och serviceformer. Dels ska andelen anstaltsplatser i egen regi öka. I nuläget är användningen av de egna anstaltsplatserna för låg för att verksamheten ska vara ekonomiskt försvarbar och att öka antalet placerade barn på nuvarande enheter kräver förändrade processer och arbetssätt både inom enheterna och inom barnskyddets sociala arbete, vilket kommer att ta tid. Klienterna på de tre verksamhetspunkterna vid Gustavsro

ryms på två adresser. Vid en sådan förändring skulle hyreskostnaderna en fastighet och olika kringkostnader för nuvarande verksamhet försvinna, samtidigt frigörs personalresurs som kan användas för att bättre än tidigare ge intensiva stödsatser inom öppenvården och därmed förebygga behovet av placeringar. Eftersom en stor del av klienterna/patienterna är gemensamma för barnskyddet och barn- och ungdomspsykiatri är det viktigt att samarbetet med de psykiatriska tjänsterna ingår i planeringen av en öppenvårdsenhet. För att successivt öka platsantalet på egna enheter är det skäl att i första skedet utreda möjligheterna att starta en barnskydds-enhet i egen regi i norra delarna av välfärdsområdet. Därtill behöver en helhetutredning göras över det framtida behovet av barnskydds-enheter i egen regi för de båda språkgrupperna med avseende på antal, geografisk placering och innehåll. Förändringarna beräknas uppfylla de krav på minskade kostnader, 700 000€ på årsnivå 2024, för barnskyddet som finns i framtids- och anpassningsprogrammet.

Sektordirektör, barn, unga och familjer Sjöström Pia-Maria

föreslår, att styrelsen beslutar, att:

- verksamheten vid en av enheterna på Gustavsro ungdomshem avslutas och att frigjord personalresurs används för att starta en enhet som kan ge intensiva öppenvårdsstöd-tjänster för barnskyddsklienter. Planering av verksamheten sker i samarbete med barn- och ungdomspsykiatri
- möjligheterna att starta en svenskspråkig barnskydds-enhet i egen regi, i första hand i norra delarna av välfärdsområdet utreds
- en helhetutredning görs över det framtida behovet av barnskydds-enheter i egen regi för de båda språkgrupperna med avseende på platsantal, geografisk placering och innehåll.

Beslut:

Föredragande ändrade sitt beslutsförslag enligt följande:

föreslår

- att områdesstyrelsen för en diskussion om de förslag till ändringar i servicenätverket som framförs i beredningen.
- att områdesstyrelsen konstaterar att samarbetsförhandlingarna ännu pågår, varför styrelsen vid ett extrainsatt sammanträde 15.12 fattar de slutliga besluten om ändringen i servicenätverket.

Det ändrade beslutsförslaget godkändes av områdesstyrelsen.

Antecknades till protokollet att styrelseledamot Katja Rajala anmälde jäv (samfundsjäv) och var utstigen under ärendets behandling.

Distribution

Välfärdsområdesstyrelse 15.12.2023 § 332
1471/05.00/2023

Beredare Sjöström Pia-Maria
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 040 184 1597, fornamn.efternamn@ovph.fi

Barnskyddet har som uppgift att säkra ett barns hälsa och utveckling om det brister i omsorgen om barnet eller dess uppväxtförhållanden, eller om barnet själv allvarligt äventyrar sin hälsa eller utveckling. I första hand erbjuds olika former av stöd-tjänster i öppenvård. Omhändertagande av barn och placering av barn under 18 år utanför hemmet

är sistahandslösningen när det är i enlighet med barnets bästa och andra stödformer inte har effekt. Välfärdsområdets socialarbetare ansvarar för att bedöma behovet av åtgärder inom barnskyddet och kan tillfälligt placera barn utanför hemmet via sk. brådskande placering. Placeringen fastställs av förvaltningsdomstolen. Ett barn kan också, som en stödåtgärd, vara frivilligt placerat utanför hemmet i samråd med vårdnadshavarna och barnet självt (om det är över 12 år).

En placering utanför hemmet kan antingen vara i privathem (hos släkting, i familjevård eller professionell familjevård) eller på en barnskyddsanstalt. I allmänhet är familjevård att föredra, men det är inte alltid den mest lämpliga placeringsformen och det råder också brist på familjehem. I dagsläget är ca 50% av de placerade barnen i familjevård, målsättningen är att öka andelen till ca 70%.

I Österbottens välfärdsområde var i slutet av oktober 2023 ca 180 barn placerade utanför hemmet. Ca 50% av dessa var placerade i familjevård. I allmänhet är ungefär lika många svensk- som finskspråkiga barn placerade. Välfärdsområdet driver 4 barnskyddsenheter med sammanlagt 25 platser i egen regi (Gustavsro med tre olika enheter och Mäntykoti). Gustavsro har sammanlagt 18 platser, Mäntykoti har 7 platser. Samtliga enheter är finskspråkiga och belägna i Vasa. Åtminstone två av Gustavsros enheter har oändamålsenliga utrymmen och planen är att Gustavsros enheter på några års sikt ska kunna koncentrera verksamheten till Roparnäsområdet, där renovering av utrymmen planeras.

Under många år har det varit ett återkommande problem att beläggningsgraden på de egna barnskyddsenheterna har varit låg, för närvarande används 16 av platserna, 64%, och andelen har varit på samma nivå en längre tid. En placering utanför hemmet ska göras utifrån den lösning som är bäst för barnet och bedömningen har varit att placering på privata enheter varit mera lämpliga, ca 30 finskspråkiga barn är placerade på privata barnskyddsenheter. Ett placeringsdygn på en privat enhet kostar ca 350 - 450 €/dygn. Med full beläggning är den jämförbara dygnskostnaden på egna enheter ca 400 €/dygn, men p.g.a. den låga beläggningsgraden är den hittills i år över 600€/dygn. För att uppfylla anordnaransvaret behöver välfärdsområdet ha tillräckligt med anstaltsplatser i egen regi.

I och med att välfärdsområdet inte driver någon svenskspråkig barnskyddsenhet, är vården för de drygt 40 svenskspråkiga barn som är placerade i anstaltsvård i samtliga fall ordnade via köptjänst. Behovet av svenskspråkiga platser är störst i de norra delarna av välfärdsområdet.

Enligt välfärdsområdets strategi och framtids- och anpassningsprogrammet ska det dels ske en stor satsning på förebyggande arbete, tidigt stöd och öppna och halvöppna vård- och serviceformer. Dels ska andelen anstaltsplatser i egen regi öka. I nuläget är användningen av de egna anstaltsplatserna för låg för att verksamheten ska vara ekonomiskt försvarbar och att öka antalet placerade barn på nuvarande enheter kräver förändrade processer och arbetssätt både inom enheterna och inom barnskyddets sociala arbete, vilket kommer att ta tid. Klienterna på de tre verksamhetspunkterna vid Gustavsro ryms på två adresser. Vid en sådan förändring skulle hyreskostnaderna en fastighet och olika kringkostnader för nuvarande verksamhet försvinna, samtidigt frigörs personalresurs som kan användas för att bättre än tidigare ge intensiva stödinsatser inom öppenvården och därmed förebygga behovet av placeringar. Eftersom en stor del av klienterna/patienterna är gemensamma för barnskyddet och barn- och ungdomspsykiatri är det viktigt att samarbetet med de psykiatriska tjänsterna ingår i planeringen av en öppenvårdsenhet. För att successivt öka platsantalet på egna enheter är det skäl att i första skedet utreda möjligheterna att starta en barnskyddsenhet i egen regi i norra delarna av välfärdsområdet. Därtill behöver en helhetutredning göras över det framtida behovet av barnskyddsenheter i egen regi för de båda språkgrupperna med avseende på antal, geografisk placering och innehåll. Förändringarna beräknas uppfylla de krav på minskade kostnader, 700 000€ på årsnivå 2024, för barnskyddet som finns i framtids- och anpassningsprogrammet.

Sektordirektör, barn, unga och familjer Sjöström Pia-Maria

föreslår, att styrelsen beslutar, att:

- verksamheten vid en av enheterna på Gustavsro ungdomshem avslutas och att frigjord personalresurs används för att starta en enhet som kan ge intensiva öppenvårdsstödtjänster för barnskyddsklienter. Planering av verksamheten sker i samarbete med barn- och ungdomspsykiatri
- möjligheterna att starta en svenskspråkig barnskydds-enhet i egen regi, i första hand i norra delarna av välfärdsområdet utreds
- en helhetutredning görs över det framtida behovet av barnskydds-enheter i egen regi för de båda språkgrupperna med avseende på platsantal, geografisk placering och innehåll.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Antecknades till protokollet att styrelseledamot Katja Rajala anmälde jäv (samfundsjäv) och var utstigen under ärendets behandling. Även fullmäktiges III vice ordförande Marko Heinonen anmälde jäv (samfundsjäv) och avlägsnade sig från Teams under ärendets behandling.

Distribution